

An Original Source Interview with / Interviu su:

Valdas Adamkus

2006

Interviewer / Interviu Ėmėjas: **David O'Rourke, OP**
Interviews Producer / Interviu Prodiuseris: **Czeslav Jan Grycz**
Subtitles Editor / Subtitrų Redaktorius: **Arnas Palaima, PhD**
Subtitles Producer / Subtitrų Prodiuseris: **Gerda Berentaitė**

Shot on Location in Lithuania / Filmuota Lietuvoje 2006

Translation Text

Kodėl yra svarbu Vakaruose žinoti apie tai kas atsitiko Lietuvos, Baltijos šalių žmonėms tarybinio laikotarpio?

Aš manau, kad yra labai svarbu žmonėms ypač vakaruose žinoti, nesvarbu kiek prabėgo metų, kad nežiūrint į tai, kad pagal to meto tarybinę propagandą Lietuva yra tik Rusijos Imperijos ar slavų dalis - yra atvirksčiai. Lietuviai turi labai seną istoriją, seną kalbą ir unikalią kultūrą. Nežiūrint į tai, kad propaganda teigė, kad lietuviai buvo labai laimingi būdami integruoti į tarybinę sistemą, tai buvo melas. 50 metų tarybinės okupacijos - tai nebuvo laimingas gyvenimas. Žmonės priešinosi visais įmanomais būdais. Būkime atviri, tai buvo apie 200 milijonų rusų prieš 3 milijonus lietuvių. Kai aš pažvelgiu atgal, as didžiuojuosi, aš laikau tai didvyrišku bandymu pasipriešinti nežiūrint į tai, kad laimėjimo tikimybė buvo labai maža. Šie faktai nėra labai gerai žinomi Vakaruose. Todėl tai yra gera galimybė, netgi praėjus tiek daug metų, pasakyti, kaip buvo iš tikrųjų.

Ar Jūs vertinate tai kas tarybinio laikotarpio atsitiko Lietuvos žmonėms kaip žmogaus teisių pažeidimo problemą?

Kitas lietuvių kovos už laisvę aspektas buvo paremtas žmogaus teisių gynimu. Tarybinė santvarka nesiskaitė su jokiais žmogaus teisėmis, bandydama slopinti individualią išraišką bei esminę žmogaus privilegiją būti ir jaustis žmogumi. Tai turbūt brangiausias ir labiausiai suprantamas dalykas žmonėms vakarų šalyse ir kuris tiek daug metų buvo neprieinamas Lietuvos žmonėms. Tas poreikis būti ir jaustis laisviems palaikė bei motyvavo lietuvių priešinimąsi sovietų okupacijai.

Partizanai, kurie kovojo prieš tarybinę sistemą ilgai pralaimėjo, dauguma jų žuvo. Kokia yra jų simbolinė reikšmė Lietuvos žmonėms šiandien?

Kokia yra simbolinė Lietuvos pokario partizanų reikšmė? Ką jiems pavyko pasiekti? Man jie buvo tikrieji kovotojai už laisvę. Jie yra stiprybės ir pasiaukojimo simbolis. Jie žinojo, kad prieš juos yra milžiniška jėga, jie žinojo, kad jie negali fiziškai laimėti. Man jie simbolizuoja visų pirma vieną dalyką: atsidavimą laisvei ir kad niekas negali palažti būti laisviems ryžto: laisvai gyventi, kalbėti laisvai. Jie yra įkvėpimas naujai kartai, nes aš tikiu, kad jų idealai turėtų būti gyvi ir supti mus, teikti mums įkvėpimą ir motyvaciją. Fiziškai jie pralaimėjo, jie buvo sunaikinti tačiau jų vidinė stiprybė, jų 'siela' niekada nebuvo nugalėta. Tai rodo mūsų atmintis, mūsų laisva šalis. Jaunoji karta gali pažvelgti į juos iš istorinės perspektyvos ir pasakyti: mes niekada nebuvo nugalėti. Aš tikiu, kad tai ir yra pats svarbiausias aspektas šio partizaninio judėjimo.